

Кукса Н.*

КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ РОСІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

У другій половині ХХ століття для дипломатії розвиток і підтримка на належному рівні дружніх і добросусідських взаємин між країнами у сфері культури стає одним з головних пріоритетів.

На форму співпраці у сфері культури Росії із іншими країнами впливає багато чинників: історичні традиції, географічна віддаленість, рівень політичних та економічних стосунків, узгодженість договірно-правової бази співпраці, фінансові можливості й прагматична зацікавленість державних і приватних структур, що беруть участь у здійсненні культурної діяльності за кордоном [2, с. 161].

Задача координації міжнародної культурної політики та діяльності у сфері культури стала особливо актуальною в Росії після розпаду Радянського Союзу. Справа в тому, що в СРСР ця діяльність було централізованою, знаходилася під єдиним керівництвом Міністерства культури та повністю фінансувалася із державного бюджету.

Розпад СРСР вніс суттєві зміни у функціонування зовнішньополітичного механізму у просуванні культурної дипломатії Росії. Необхідно було починати все спочатку, створювати нові органи для реалізації зовнішньої політики у сфері культури [2, с. 162].

З точки зору історичної і регіональної ієрархії пріоритетним напрямом зовнішніх культурних зв'язків Росії залишаються держави СНД й Балтії. Росія виходить з того, що культурна співпраця з ними сприяє формуванню єдиного культурного, інформаційного і освітнього простору; збереженню багатовікових духовних зв'язків з народами цих країн, пошуку гнучкіших і ефективніших форм співпраці і, природно, – закріпленню позицій російської мови, що історично склалися [2, с. 164].

Культурне співробітництво Росії із країнами зарубіжжя в його сучасній класифікації та в узгодженні із міжнародною практикою включає зв'язки у сфері культури та мистецтва, науки та освіти, засобів масової інформації, молодіжних обмінів, видавничого й архівних справ, спорту та туризму, а також по лінії громадських груп та організацій, творчих союзів та окремих груп громадян.

Основу зв'язків у сфері культури складають артистичні та художні обміни у формі гастрольної діяльності. Росія зацікавлена у проведенні різноманітних комплексних заходів у вигляді Днів культури Росії за кордоном [4].

Якщо говорити про організації, які намагаються розвивати культурну співпрацю між Росією та США, то варто відзначити Фонд американо-російського культурного співробітництва. Його було засновано у 1992 р. американською суспільною організацією. Варто сказати, що все це проходило на хвилі демократизації Росії та покращення відносин між країнами. По-перше, у США виник дуже великий інтерес до «нової» Росії, а по-друге виникла можливість існування такої структури (важко уяви, що подібна організація могла існувати у роки «холодної війни»). Тому на початку 1990 р. у Сполучених Штатах виникла

* студентка 1 курсу магістратури спеціальності «міжнародні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: доц. Шинкаренко Т. І.

ідея створити Фонд, який міг би спробувати допомогти американцям ближче познайомитися із культурою, традиціями, звичаями, мистецтвом Росії. Практична діяльність Фонду зводилася до намагань знайти, щось спільне в історії обох країн, що можна було б відзначити [2, с. 165].

Ще однією культурною організацією Росії є Валдайський клуб. Він являє собою періодичне зібрання відомих експертів, які спеціалізуються на вивченні зовнішньої та внутрішньої політики Росії. Клуб було створено у вересні 2004 р. за ініціативою агентства «Ріа Новини» та Ради з питань зовнішньої та оборонної політики [6].

У цьому контексті варто також зазначити «Інститут демократії та співпраці». Це російська некомерційна організація, створена у січні 2008 р. для моніторингу порушення прав людини у США та Європі. Інститут має представництва в Парижі та Нью-Йорку. Закриваючи черговий саміт Росія — ЄС в Португалії 26 жовтня 2007 р., Президент Росії Володимир Путін зазначив: «ЄС за допомогою грантів допомагає розвиткові подібних інститутів в Росії, гадаю, що настав час, коли і Російська Федерація може робити те саме в Євросоюзі» [6].

Отже, в наш час культурна дипломатія разом із політичною та економічною дипломатією становлять своєрідну тріаду зовнішньої політики кожної успішної держави. Росія у цьому відношенні не є виключенням. У поширенні культурної дипломатії Росії пріоритетними залишаються держави СНД та Балтії, що є цілком зрозумілим. В цьому контексті російська державна політика з питань роботи із співвітчизниками за кордоном спрямована на збереження «російського світу» (російськомовного населення) перш за все в країнах СНД.

Література

1. Дипломатия: наука и искусство / Под ред. Т. В. Зоной. – М.: Дипломатический вестник, 2000. – №10. – с. 47–50.
2. Лашенова Е. А. «Русский мир» в Армении // Международная жизнь. – М., 2006. - с. 161-168.
3. Положение о Министерстве иностранных дел Российской Федерации. Утверждено Указом Президента Российской Федерации 14 марта 1995 г., №271 / Собрание законодательства РФ. 1995. №42. с. 1033.
4. Положение о Министерстве культуры Российской Федерации. Утверждено Указом Президента Российской Федерации 29 мая 2008 г., №406 / Собрание законодательства РФ. 2008.
5. Россия: приоритеты культурного сотрудничества (2009) / Голос России. – Режим доступа: <http://rus.ruvr.ru/2009/12/24/3232333.html>
6. www.mgimo.ru